

FEBRUARIUS

[1 II] *D Kalendis Februarii*

Obiit frater Albertus monachus et sacerdos, plebanus Zagoroviensis¹. Item frater Walmanus conversus. Item serenissimus Augustus II rex Polonie 1733².

[2 II] *E IV Nonas*

Obiit dominus Philippus³ cancellarius Poloniae. Item obiit reverendus pater Kilianus Landewicz, plebanus in Mysliborz, confrater noster 1658⁴.

[3 II] *F III Nonas*

Obiit Ionannes de Nida civis coloniensis cum uxoribus, filii et filiabus suis. Item obiit reverendus dominus Ioannes Grzymultowski abbas Landensis 1628⁵. Item frater Iacobus monachus et sacerdos.

[4 II] *G Pride Non.*

Item obiit frater Theodoricus conversus. Item frater Stephanus Srzenecki monachus et sacerdos 1651. Item frater Christianus monachus et sacerdos. Item frater Iodocus⁶ monachus et sacerdos 1567. Item magister Carolus generalis de Prussia⁷.

[5 II] *A Nonis*

¹ **Wojciech**, pleban w Zagórowie żył zapewne po 1414 r., kiedy tutejsza parafia została oddana w posiadanie cystersów, a najpewniej dopiero po 1472 (AGAD dokument nr 1930; z 13 VI 1414; dokument nr 1936, z 28 III 1473 i dokument nr 1937, z 6 VI 1473 r.). Inni plebani Zagórowscy wymienieni pod dniami: 30 III, 10 V, 15 i 31 VIII, 30 IX oraz 27 X.

² **August II**, król Polski.

³ **Filip z Miłostawa**, herbu Doliwa, kanclerz Wielkopolski w latach 1314-1320, zmarł 2 II 1322 r. (*Urzednicy wielkopolscy* I, s. 176 nr 651).

⁴ **Kilian Landewicz**, pleban w Myśliborzu występuje w 1644 r. w sporze z opactwem lędzkim o dziesięciny z Myśliborza, Sługocina i Radoliny (AAG, ACons. A 129, k. 165-165v, 175, 182-182v).

⁵ **Jan Grzymultowski**, opat Łądu. Zobacz *Katalog opatów* I – II.

⁶ **Jodok**, zakonnik w Łądzie, wymieniony w 1527 r. (APP, Spuścizny Hockenbock, nr 600). Zapewne identyczny z występującym później plebanem w Zagórowie.

⁷ **Karol z Trewiru**, wielki mistrz zakonu krzyżackiego 1311-1324 (Oliński P., *Cysterskie nekrologi na Pomorzu Gdańskim*, s. 111-114, gdzie zestawienie źródeł memoratywnych). Data śmierci w źródłach podawana różnie – dnia 10 II, 11 II, 12 II lub 14 II 1324 r.

Obiit illustrissimus dominus Laurentius Gebicki⁸ archiepiscopus Gneznensis, de sacro ordine Cisterciensi et patria optime meritus 1624. Item obiit nobilis Hedwigis Pstrokonska consoror et benefactrix nostra⁹.

[6 II] B VIII Idus

Obiit Ioannes Szetlewski¹⁰. Item obiit Christianus commendator Vevensis¹¹. Item reverendus pater Edmundus Lewandoski professus huius domus, magister novitorum, ob defensionem bonorum conventualium, in fundo monasterii, in via publica immaniter et impie trucidatus anno 1710.

[7 II] C VII Idus

Obiit frater Paulus monachus et sacerdos¹². Item Sbigneus de Golina dapifer¹³.

[8 II] D VI Idus

Obiit frater Wolbero monachus et sacerdos. Item Praemislaus¹⁴ primus rex Poloniae.

[9 II] E V Idus

Obiit dominus Stanislaus a Tomice¹⁵ palatinus Calissiensis 1530.

[10 II] F IV Idus

Obiit comes Vitus pincerna Calissiensis¹⁶. Item frater Alanus conversus 1679. Item Nicolaus scultetus.

[11 II] G III Idus

⁸ **Wawrzyniec Gębicki**, herbu Nałęcz, arcybiskup gnieźnieński, urodzony 1559 r., zmarł w 1624 r. (PSB VII, s. 382 n.). Tu starsza literatura.

⁹ **Jadwiga Pstrokońska z Rokszyc**, krewna opata Jana Zapolskiego, znana z lat 1659-1663 jako wdowa po Jakubie z Bużenina Pstrokońskim, kasztelanie słonimskim (Teki Dworzaczka).

¹⁰ **Jan z Szetlewa**, postać, z uwagi na popularność imienia, trudna do zidentyfikowana. Może identyczny z występującym w latach 1405-1408 (WRS V, s. 375 nr 190; s. 429 nr 296). W latach 1445-1461 w dokumentach łędzkich występuje Jan z Szetlewa (APP, Hock., Spuścizny nr 400, 401, 402, 418, 428; KDW X, nr 1416).

¹¹ **Christian**, komtur Gniewa.

¹² W nekrologu wągrowieckim pod dniem 3 II wymieniono brata Pawła. Mało prawdopodobne, aby ten wpis dotyczył tej osoby (AAP, AZ 4/14), jednak nie można wykluczyć także błędu kompilatora.

¹³ **Sągniew z Golin**, stolnik kaliski w 1393 r., zapewne identyczny z imiennikiem wymienionym jako stolnik koniński 1390-1393 (*Urzędnicy wielkopolscy* I, s. 124 nr 216, s. 130 nr 263).

¹⁴ **Przemysław II**, król Polski 1295-1296, książę Wielkopolski, zmarł 1296.

¹⁵ **Stanisław Tomicki**, herbu Łódzia, wojewoda kaliski 1535-1537, zmarł 30 marca 1539 r. (*Urzędnicy wielkopolscy* II, s. 81 nr 442). Data roczna śmierci podana, niezgodna z innymi przekazami.

¹⁶ **Wit**, cześnik kaliski, to najprawdopodobniej cześnik łędzki, występujący w 1361 r. (*Urzędnicy wielkopolscy* I, s. 132 nr 282).

Obiit Slisander civis in Słupca Item obiit Andreas Mroczkowski familiaris noster. Item obiit generosus Abraham Zbaski¹⁷ eques Polonus. Item obiit frater Reinardus conversus. Item Boguus¹⁸, miles et uxor eius cum filiis suis, qui contulit Koszuty¹⁹.

[12 II] A *Pride Idus*

Obiit dominus Bervoldus²⁰ miles, subpincerna Calissiensis. Item Conradus Gulbacz et uxor eius. Item Iesco cum uxore sua.

[13 II] B *Idibus*

Obiit frater Alexander monachus et sacerdos, professus Copiriwnicensis 1601. Item Nicolaus²¹ scultetus de Iaroszyno²². Item Cazimirus scultetus in Iaroszyn, familiaris noster 1674. Item Adam cum uxore Zophia.

[14 II] C XVI *Kal. Martii*

¹⁷ **Abraham ze Zbąszynia**, herbu Nałęcz – możliwe są do przyjęcia dwie identyfikacje:

1. **Abraham**, sędzia poznański 1432-1440, zmarł przed 19 I 1441 (*Urzednicy wielkopolscy* I, s. 152 nr 458; Gąsiorowski A., *Husyty Abrahama ze Zbąskiego działalność publiczna*, Śląski Kwartalnik Historyczny Sobótka 36(1981), nr 1, s. 139-145.).

2. **Abraham**, syn Piotra, występujący w latach 1531-1577, przywódca szlachty wielkopolskiej, poseł na sejm konwokacyjny, jeden z 21 kandydatów do tronu polskiego po śmierci Zygmunta Augusta w 1573 r. (Zob. Z. Chodyła, *Czasy nowożytne (XVI - 1793) [w:] Zbąszyń. Zarys historii dziejów miasta*, Zielona Góra 1985 = *Zeszyty Lubuskie* nr 19.).

¹⁸ **Bogusza z Koszut**, mało prawdopodobna wydaje się identyfikacja z imiennikiem, wymienianym w latach 1413-1450, który pisał się z Górki w parafii Objezierze, Pierzchna koło Środy, wicesędzią poznańskim 1419, wicestarostą w Pyzdrach 1432-1434 (Gąsiorowski A., *Urzednicy wielkopolscy 1385-1500. Spisy* C 980, 547; KDW VIII, nr 856; *Miesięcznik Heraldyczny* 6(1913), s. 158). Problem szerzej wyjaśniony w rozdziale *Klasztor w europejskiej przestrzeni społecznej*.

¹⁹ Bogosza pisał się ze wsi Koszuty (obecnie Koszuty Wielkie), wieś koło Środy Wielkopolskiej. Tu jednak chodzi o darowane Koszuty Małe koło Słupcy, które w XIV-XVIII w. były już własnością opactwa łędzkiego.

²⁰ **Berwold** [z Przewłok], podczaszy kaliski 1320-1321 (*Urzednicy wielkopolscy* I, s. 109 nr 73). Nie można jednak wykluczyć identyfikacji z Bierwołtem, synem Wojciecha, cześnikiem łędzkim 1276-1285, łowczym kaliskim 1284, łowczym łędzkim (? 1286), sędzią kaliskim 1288 i w końcu kasztelanem kaliskim w latach 1288-1299 (*Urzednicy wielkopolscy* I, s. 73 – indeks). Wpis niekoniecznie odnosi się do daty śmierci, mógł być wprowadzony jako warunek darowizny, legatu itp. Stąd też w nekrologu nie musiał pojawić się ostatni piastowany urząd.

²¹ **Mikołaj**, sołtys w Jaroszynie występuje w 1431 r. (KDW IX, nr 1260).

²² Jaroszyn, wieś, niegdyś parafialna, położona pomiędzy Słupcą i Łądem.

Obiit Michael, plebanus in Ladek 1612. Item obiit frater Anselmus conversus. Item Arnoldus civis Coloniensis et uxor eius cum filiis et filia.

[15 II] D XV Kal.

Obiit Petrus Pieczno confrater noster Item frater Henricus novitius. Item Mikula braseator noster 1586.

[16 II] E XIV Kal.

[17 II] F XIII Kal.

Obiit Engelberus²³ monachus et sacerdos, quondam abbas. Item frater Iacobus monachus et sacerdos de Obra²⁴. Item Gervardus²⁵ miles, conversus, heres in Koszuty. Item Gerardus monachus et sacerdos, quondam abbas.

[18 II] G XII Kal.

Obiit illustrissima Anna²⁶ uxor Sigismundi Augusti regis Poloniae. Item Sventoslaus²⁷ de Gulczewo procurator noster.

[19 II] A XI Kal

Obiit frater Ioannes monachus et sacerdos de Łukna²⁸. Item frater Cazimirus Walentynuszowicz monachus et sacerdos 1675²⁹. Item frater Antonius monachus et diaconus. Item frater Ervinus conversus. Item frater Henricus conversus.

²³ **Engelbert**, zakonnik w Łądzie (Zob. K. Jażdżewski, *Engelbert czy Engelberci*, Mentis et Litteris, Poznań 1984). Zobacz *Katalog opatów* I – II.

Zob. MPH V, s. 808 pod dniem 5 IV, wymieniony jako siódmy opat w Mogile. Żył w latach 1283-1290. W opactwie w Byszewie opat Engelbert występuje w latach 1288-1289 (MPH V, s. 815).

²⁴ **Jakub**, może identyczny z występującym w 1523 r. Jakubem Lang von Dorn (zob. SHGWpol. III, s. 399-400).

²⁵ **Gerward** z Koszut, herbu Leszczyc. Szerzej na temat dziedziców Koszut w rozdziale: *Klasztor w europejskiej przestrzeni społecznej*.

²⁶ **Anna**, żona Zygmunta Augusta, królowa polska.

²⁷ **Świętosław z Gulczewa**, występuje jako wicewojewoda poznański w latach 1418-1423, 1443-1448, wicewojewoda koniński w latach 1422-1423, 1427-1427, 1427-1447, wicepodsedek poznański 1427-1430 oraz burgrabia gnieźnieński 1428 (Gąsiorowski A., *Urzednicy wielkopolscy 1385-1500. Spisy*, nr C 570, 581, 397, 399, 401, 638, 7).

²⁸ Bracia tego imienia występują pod dniami: 2 III, 26 III, 6 V, 15 VIII, 25 VIII, 22 IX, 30 IX, 20 X. Możliwe są różne identyfikacje: capellanus 1286-1288 (KDW II, nr 567, 617) lub podprzeor 1233 (ibidem, nr 148).

²⁹ **Kazimierz Walentynuszowicz**, pochodził z Poznania, zmarł – według zapisek klasztornych – dnia 22 II 1675 r, w 33 roku profesji i 16 roku kapłaństwa. ADWł., Akta zakonne – cystersi – Łąd, brak paginacji.

[20 II] B X Kal.

Obiit magnificus Albertus Sedziwoy³⁰ generalis maioris Poloniae, tutor noster. Item frater Nicolaus monachus et sacerdos, confessarius Olobocensis 1602. Item frater Henricus conversus. Item frater Petrus monachus et subdiaconus de Lukna. Item obiit illustrissimus reverendissimus dominus Constantinus Iłowiecki abbas huius domus 1777.

[21 II] C IX Kal.

Obiit magnificus dominus Nicolaus Lubraniec palatinus Poznaniensis³¹. Item frater Petrus monachus et diaconus de Sancta Columba³². Item frater Henricus monachus et sacerdos. Item frater Rutgerus conversus. Item frater Gerardus plebanus in Lynda 1447³³.

[22 II³⁴] D VIII Kal.

Obiit frater Rutgerus monachus et sacerdos, cellerarius. Item Bertholdus hospes noster in Gdask³⁵. Item frater Hermanus conversus. Item Zacharia mater advocati de Pызdry.

[23 II] E VII Kal.

Obiit frater Gotfridus supprior. Item serenissimus Wladislaus rex Poloniae³⁶.

[24 II] F VI Kal.

Obiit frater Ioannes monachus et sacerdos, supprior. Item frater Ioannes conversus. Item Petrus scultetus in Lippagora cum fratre suo. Item perillustris magnificus dominus Christoforus Przyjemski³⁷ vexillifer Calissiensis, capitaneus Rotopolensis³⁸, confrater noster Landensis ac singularis

³⁰ **Wojciech Sędziwój Czarnkowski**, herbu Nałęcz, starosta generalny Wielkopolski w latach 1568-1578, zmarł 21 lutego 1578 (Semkowicz W., *Ród Patuków*, mylnie identyfikuje go z Sędziwojem z Szubina, starostą generalnym Wielkopolski w latach 1372-1376 oraz 1389-1397 i zarazem wojewodą kaliskim).

³¹ **Mikołaj Gardzina Lubrański**, herbu Godziemba, wojewoda poznański w latach 1511-1523, wcześniej wojewoda kaliski, od 1504 r. dziedzic pobliskiego Kazimierza Biskupiego (PSB XVIII, s. 84; *Urzednicy wielkopolscy* II, s. 144 nr 997). Zmarł przed 30 IV 1524 r.

³² Kościół Św. Kolumby w Kolonii. Tu często lokowano (wyderkałowano) kapitały opactwa łędzkiego.

³³ **Gerard, pleban w Łądzie** (recte: w Łądku), występuje w 1425 r. (KDW V, nr 415).

³⁴ Pod tą datą *kalendarz* II podaje zgon opata Łądu Henryka, zapewne identycznego z urzędującym w latach 1523-1533.

³⁵ Jest to jedyna znana informacja sugerująca, że cystersi łędzcy posiadali w Gdańsku przytułek.

³⁶ **Władysław**, król Polski.

³⁷ **Krzysztof Przyjemski**, herbu Rawicz, chorąży kaliski 1685-1718, starosta kolski (*Urzednicy wielkopolscy* II, s. 38 nr 132).

³⁸ Tj. kolski – nazwa Koła w tej formie była stosowana przez stosunkowo niedługi okres.

benefactor huius domus anno 1718. Item perillustris reverendissimus dominus Franciscus Sapieha³⁹ abbas Coprivnicensis, professus huius domus Landensis 1731.

[25 II] G V Kal.

Obiit frater Theodoricus monachus et subdiaconus. Item frater Franciscus monachus et sacerdos. Item frater Adamus Curovius monachus et sacerdos 1634.

[26 II] A IV Kal.

Obiit dominus Swiantopelk⁴⁰ heres in Radolino⁴¹ pincerna Calissiensis, confrater noster. Obiit dominus Gotfridus abbas de Łukna⁴².

[27 II] B III Kal.

Obiit frater Thomas monachus et sacerdos. Obiit frater Fridericus monachus et sacerdos. Obiit frater Ioannes monachus et sacerdos, prior⁴³.

[28 II] C Pride Kal.

Obiit frater Henricus monachus et sacerdos. Item Wigmanus converus.

³⁹ **Franciszek Sapieha**, opat koprzywnicki.

⁴⁰ **Świętopelk** z Radoliny, herbu Leszczyc, cześnik kaliski w latach 1399-1403 (*Urzednicy wielkopolscy* I, s. 109 nr 79).

⁴¹ Radolina wieś k. Goliny.

⁴² **Gotfryd, opat Łekna**.

⁴³ **Jan**, przeor lędzki nie zidentyfikowany. Znamy kilku przeorów tego imienia.